

Hej!

Här är ett öppet brev från oss som startat FB-gruppen Rädda Värmdös ö-skolor. Med brevet vänder vi oss först och främst till er som är berörda och intresserade av Värmdö skärgårdsskolas framtid.

Hur började allt? Vad har vi gjort, varför gör vi detta, hur har det gått till och vad är på gång framöver?

Oavsett hur man som föräldrar väljer att göra, så tror vi på vikten av att behålla och utveckla en bra ö-skola i det lilla lokala skärgårdssamhället.

Historik

Allt började med att rektorn för Värmdö skärgårdsskola flyttade elever på högstadiet mellan ö-skolorna. Det kunde genomföras, trots protester, eftersom skolorna på Möja, Svartsö, Runmarö och Djurö år 2012 hade slagits ihop till en enda skolenhet. Detta hade utbildningsnämnden på sin tid klubbat igenom trots att kommunens tjänsteman i utredningsunderlaget påpekat att det inte var lagligt.

År 2020 upptäckte Skolinspektionen den felaktiga sammanslagningen och ålade Värmdö kommun att åter dela upp ö-skolorna i egna enheter. Det är föräldrarna som själva bör bestämma om de vill flytta sina barn mellan ö-skolorna, inte kommunen.

Vad hände?

Skolinspektionens enda krav var alltså att skolorna skulle utgöra egna enheter. Detta är en administrativ fråga och en trygghet för elever och föräldrar. Men i det förslag som kommunen lade fram passade man på att lägga till ytterligare ett ärende, det vill säga att lägga ner åk 6 - 9. Kommunen gjorde alltså dessa två helt olika frågor till ett ärende. Detta förslag kom dessutom mitt under pandemin som försvårade föräldramöten och fysiska studiebesök på ö-skolorna.

Kommunen påstår sig ha haft omfattande medborgardialoger men föräldrar och andra som deltagit känner inte igen kommunens beskrivning av dialogträffarna.

Värmdö kommun har ännu inte genomfört enhetsuppdelningen - i dagsläget har man begärt uppskov till april 2021.

Konsekvenser av utbildningsnämndens förslag

Utbildningsnämndens ordförande Fredrik Snejbjerg säger att de endast fokuserar på elevernas utbildning. De är en utbildningsnämnd, inte en samhällsbyggnadsnämnd. Med detta vill han antyda att ö-eleverna i åk 6 - 9 erbjuds en bättre kvalitet på undervisningen i skolor på fastlandet. Forskning och statistik visar dock att glesbygdsskolor har samma eller ibland högre betygsgenomsnitt än riket i stort. Trots upprepade frågor har kommunen inte kunnat visa något underlag att utbildningskvaliteten på öarna skulle vara sämre än i fastlandsskolorna. Däremot har nedslag gjorts på Djurö skola, dit ö-barnen hänvisas, där det enligt Skolinspektionens rapport påvisats problem med både ledarskap och trygghet för eleverna.

Utbildningsnämnden har inte presenterat skolskjutsalternativ till höstterminen 2021 så för närvarande är det elevernas förlängda skolresor, mellan 2 - 4 timmar om dagen - alla dagar i veckan, som gäller. Elevernas rätt till fritidssysselsättning och återhämtning, enligt FN:s barnkonvention som numera är ett lagkrav, kan därmed komma att åsidosättas.

Hur startade gruppen Rädda Värmdös ö-skolor?

När utbildningsnämndens förslag var ett faktum tog några föräldrar på Runmarö och Möja kontakt med varandra. Så småningom växte gruppen till att bestå av ca 11 - 12 öbor med koppling till Svartsö, Möja, Runmarö och Nämndö. Flera av oss är föräldrar, företagare och personer från skolvärlden som lärare, rektor och kurator.

Gemensamt är också ett samhällsengagemang för ett fungerande ö-liv året om.

Sen i höstas träffas gruppen på söndagar kl 16, digitalt via zoom, för att stämma av med varandra. Facebookgruppen Rädda Värmdös ö-skolor skapades 6 september 2020 och har i skrivande stund nästan 1000 medlemmar. Här finns länkar till artiklar, skrivelser och relevanta dokument upplagda.

Vad har Rädda Värmdös ö-skolor gjort hittills?

Vi har pratat med ledamöter i utbildningsnämnden, inte så framgångsrikt i den styrande majoriteten men desto bättre hos samtliga oppositionspolitiker. Två korta filmer har spelats in, en film om skolresan till och från Djurö skola och en film med ett brandtal från en waxholmsbrygga en mycket blåsig dag i höstas. Därefter har vi pratat och mejlat med politikerna i KS och KF vilket till sist ledde till att förslaget togs tillbaka.

Gruppen har även överklagat kommunens felaktigt tagna beslut till Förvaltningsrätten och skrivit en insändare i NVP för att bemöta det felaktiga påståendet att endast rektor sätter ämnesbetyg på elever med ämnesobehörig lärare. Det florerar för övrigt en rad påståenden, i samlokaliseringsdebatten från kommunens sida, som helt saknar grund.

Vi är sen starten dessutom en del av samlokaliseringsupproret på Värmdö, "Värmdös samlade föräldrar" (där kortfilmerna på www.varmdosforaldrar.se är upplagda). Vi har varit med och samlat in namnunderskrifter på öarna till Folkinitiativet som tillsammans med fastlandsupproret redan nått målet med över 4000 underskrifter. Listorna lämnades in till kommunen den 7 januari 2021 under uppmärksammade former i lokal media. SVT Nyheter Stockholm, P4 Radio Stockholm, NVP, Mitti-Värmdö och tidningen Skärgården har flitigt rapporterat om alla turer sen början av hösten 2020.

Hederspris och seminarium

Helt överraskande och glädjande tilldelades gruppen Tidningen Skärgårdens Hederspris år 2020.

Nu har vi planer på att använda en del av pengarna till ett digitalt seminarium senare i vår, under ämnet ö-skolans styrkor, gärna på regional nivå med hjälp av SIKO. Vi hoppas kunna bjuda in talare som forskat om glesbygdsskolor men även politiker på regional och nationell nivå.

Hur går det då - så här i början av år 2021?

För närvarande vet vi inte vad kommunen tänker göra. Inga nya förslag har ännu presenterats. Vad som än händer vill vi dock poängtera att man kan ha olika skäl till att ändå välja en skola på fastlandet. Vi talar i generella termer och vill att ett fritt val av skola görs av elev och förälder – inte genom nedläggning av årskurser på öarna.

FB-gruppen Rädda Värmdös ö-skolor vill att kommunen istället arbetar för att utveckla den moderna tekniken och bygger starka kollegiala nätverk på ö-skolorna. Vi vill också sprida kunskap om ö-skolans många fördelar både för elevernas utbildning och även för det lokala skärgårdssamhället.

Avslutningsvis

Att elever skulle få en sämre utbildning eller svårare socialt i en liten skola stämmer inte, som vi redan nämnt. De små byskolornas resultat ligger på samma nivå som riksgenomsnittet. Eleverna upplever trygghet och historiskt sett har ö-eleverna klarat sig mycket bra, vilket vi har redovisat i en lista till Värmdös politiker.

Majoriteten i Värmdö menar att detta endast är en skolfråga. Vi menar att det också handlar om den levande skärgårdens framtid. Vilken barnfamilj väljer att bo kvar eller flytta ut om ingen skola finns? Vi hoppas därför att under våren få till ett kostnadsfritt seminarium kring skolfrågan där politiker och forskare kan tala runt aktuella ämnen.

Vi återkommer med mer information och en inbjudan till seminariet, som kommer att ske digitalt.

- Har ni frågor till gruppen, mejla Nadja Franke: info@nadjafranke.se
- Håll er uppdaterade genom att gå med i Facebookgruppen: Rädda Värmdös ö-skolor
- Bli gärna medlem (gratis) i Värmdö samlade föräldrar och få nyhetsbrev per mejl

Läs om en forskningsrapport från 2017: "Glesbygdsskolor bra på att stötta elever".

Den finns i nättidningen Skolvärlden, med länk till forskningsstudien:

<https://skolvarlden.se/artiklar/glesbygdsskolor-bra-pa-att-stotta-elever>

FB-gruppen Rädda Värmdös ö-skolor:

Nadja Franke, Calle Hamacher, Ulla Larsson, Inger Erikson, Nilla Söderqvist, Lotten Hjelm, Inger Olsson, Åsa Westerberg, Anne-Marie och Carl-Olof Sandquist med flera.